

פניני תורה

זמני כניסת ויציאת השבת
שעון חורף
פרשת מקץ
כניסת השבת : 4:17
צאת השבת: 5:20
רבינו תם: 5:48
ל' כסלו תשפ"ו

פרשת השבוע: מקץ הפטרה: רנ"י ושלמוזי (זכריה ב) ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון מ'השמים כסאי' ו'ממחר חודש'
נערך בס"ד ובזכות הרבים ע"י הרב משה דייך נ"י

מאמר בפרשה

בתחילת הפרשה מספרת התורה על חלומותיו של פרעה, חלום הפרות וחלום השבלים, שני החלומות של פרעה מורים על דבר אחד "חלום פרעה אחד הוא". יוסף נותן פתרון לפרעה, לא הכמות קובעת, ולא יתרון הכח והעז. 'שבע פרות יפות תואר ובריאות בשר' והן נאכלות דוקא על ידי 'שבע פרות רקות ורעות' ועוד יותר 'ולא נודע כי באו אל קרבנה'. 'שבע שבלים מלאות וטובות' והן נבלעות דוקא על ידי 'שבע שבלים צנומות ושדופות'. יוסף נתן את הפתרון לאותו פרק זמן כפי שמספרת התורה.

בספר 'לתורה ולמועדים' כותב שיש כאן לקח נוסף לכל אחד, שאותו אנו רואים בין בזמן, ובין במקום, ובין באדם. אמר צדיק אחד "ויהי מקץ שנתים ימים" מקץ ימיו של האדם והוא מתבונן על זמנו אשר עבר, יש והוא רואה אשר מכל "השנתיים" שלו, נשארו לו רק 'ימים אחדים', ברגע פלוני עשה איזה דבר טוב, וברגע אלמוני שוב איזה מעשה טוב, ואם יתקבצו כל הרגעים ויצטרפו יחד יהיה בהם כדי למלא 'מספר ימים' ושאר כל השנים שלו להבל ולריק עברו ונגזזו.

ויש להיפך כמבואר בירושלמי (ברכות פ"ב הל' ח) ובמדרש (שיר השירים רבה פרשה ו פסוק ב) "יגע ר' בון בעשרים ושמונה שנה מה שלא יגע תלמיד ותיק במאה שנה". לא הכמות של השנים קובעת אלא מה שהאדם פעל ועשה בתוך השנים.

והוא הדין במקום. בספר 'כד הקמח' (לרבנו בחיי) מספר על מנהג נאה שראה בימיו שחסידיים ואנשי מעשה היו מצווים שאחרי פטירתם יעשו מהשלחן שעליו האכילו לעניים ולמדו תורה, ארון לקברם. והוא משבח מאוד את המנהג הזה. ונשאלת שאלה אם זהו מנהג כל כך נאה למה בוטל? התשובה היא אין לנו שלחנות כאלה, שלחן שיהיה כולו קודש בבחינת "זה השלחן אשר לפני ה'" אין לנו, יתכן שיהיו לאדם היכלים ומגדלים ולבסוף הלואי שישאר לו איזה בדל און של שלחן שיהיה כולו שלו. פעם למד תורה על אותו מקום, ופעם האכיל עניים, ופעם אירח תלמידי חכמים, ואם יצטרפו כל אלה אולי יצא מהם איזה חתיכת שלחן.

וכן להיפך במדרש אמרו כל מה שיש בעולם יש במשכן, ומנו שם כל פרטי הדברים. ובכן רוכז בתוך המשכן כל העולם כולו. וביעקב אמרו קפל הקדוש ברוך הוא כל ארץ ישראל תחתיו, הרי מועט במקום המחזיק את המרובה. וכן היה גם בנס פך השמן של חנוכה שמעט השמן דלק הרבה, למרות שלא היה בו להדליק אלא יום אחד ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים.

ואותו הדבר אף באדם, הנביא ירמיה (מב ב) אמר 'נשארנו מעט מהרבה', ואף בתחנונים אומרים 'נשארנו מעט מהרבה', וכתב הפנים יפות שמעתי לפרש כי בדורות הראשונים היו כמה אנשים שכל אחד שקול כהרבה, ועתה נשארנו מעט מאותן אנשים שחשובים כהרבה. ומוסיף שיש לפרש יותר, כי מחמת מיעוט מעשים הטובים שכ"כ נתמעטו במעשים הטובים עד שלא נשלם אדם א' שלם כי אם בהצטרף מעשים טובים של אנשים רבים ומהרבה נעשה מעט.

ומאידך יש להיפך שאדם אחד שקול כנגד כמה אנשים וכך אמרו חז"ל (מכילתא דרשב"י בשלח) 'שקול היה משה רבנו כנגד שש מאות ריבוא של ישראל', וכן מצינו בגמ' (בבא בתרא קכא) 'אייר בן מנשה היה שקול כנגד רובה של סנהדרין שהם שלשים וששה איש'. הרי שלא כמות האנשים היא המכריעה אלא איכותם. וכך היה גם בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, קומץ אנשים התאזרו עוז והתגברו נגד היוונים והמתיוונים הרבים מהם גם במספרם וגם בכוחם, "מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים" לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה'.

נרות החנוכה שהאירו לדורות

נס הנצחון של החשמונאים שימש דוגמה גם לאישים מאומות העולם, כמו ג'ורג' ושינגטון שבקרב הגורלי כשהמצב של צבאו במלחמה עם האנגלים היה קשה ביותר, וחייל יהודי בצבאו הדליק נרות חנוכה והוא ראה את הנרות וזה עודד אותו, אחר שהחייל סיפר לו שאלו נרות החנוכה וכי הוא מתפלל לנצחונו. וזה סיפור המעשה כפי שהובא בחוברת למעלה מן השמש (מס' 18 עמ' 82).

חנוכה שנת תקל"ז (דצמבר 1776) חורף קשה הקור נורא, אנו יושבים בוואללי פורג' מקום בו היה הצבא האמריקאי במצב קשה, ולאחר מכן בא המפנה. ומחכים למה איני יודע, אולי לימים טובים מן הימים האלה. אני פה היהודי היחידי אולי יש בינינו עוד יהודים אך לא ראיתי פה אף אחד, אנחנו רעבים ללחם, אין לנו בגד לחמם את בשרנו, ואין לנו נעלים לרגלינו, רוב החיילים מקללים את גורג' וואשינגטון שיצא למלחמה נגד אנגליה, יש ביניהם הרוצים במפלתו, אך אני מאמין שהצדק עמו, אנו צריכים לגרש את בריטניה מאמריקה, היא רוצה לשים את ידה בכל אשר עיניה רואות. נאמן אני בכל ליבי לגורג' וואשינגטון אף כי אנו סובלים פה מאד, לא אחת אני רואה אותו בלילות כשהוא עובר במחנה בין שורות החיילים הישנים, מביט הוא ברחמים על החיילים הסובלים מן הקור, ויש אשר הוא ניגש אל אחד הישנים והוא מכסה אותו כאשר יכסה האב את ילדו, יש אשר הרעב והקור מענים את נפשי עד מוות. אך אין אני מקלל את הגנרל וואשינגטון הנלחם לחופש אמריקה.

ברגעים כאלה אני חושב על אבי בפולניה, אני חושב על כל אשר הוא סובל מידי הפריץ האכזר. זוכר אני הייתי אז ילד וראיתי את אבי רוקד לפני הפריץ. מה נורא היה המראה. אבי היה לבוש בעור של דוב לבן והוא רקד כדוב לפני הפריץ ואורחיו, מה נורא היה הכאב, ומה גדלה החרפה, אבי רקד כדוב והפריצים צחקו ושמחו על המראה.

אני גמרתי אז בלבי שלא ארקוד לפני הפריץ, לאחר זמן ברחתי לאמריקה. והנה אני שוכב בוואללי פורג' ורועד מקור, אומרים שוואשינגטון הולך ונופל, שסופו לנפול ולא יקום. אך אני איני מאמין בכל זה, אני מאמין בגנרל שלי, ואני שוכב בלילות ומתפלל בעדו.

בית אבי. אבי נתן לי מנורת חנוכה ואמר לי כאשר תדליק בני את הנרות של חנוכה הם יאירו לך את הדרך, מאז היתה לי המנורה כמין קמיע אל כל אשר אלך אני לוקח אותה עמדי.

לא ידעתי מה לעשות להדליק את נר חנוכה פה בין הגוים אם לא, החלטתי לחכות עד אשר כולם ישכבו לישון. כאשר ישנו כולם הוצאתי את מנורת אבי, הדלקתי נר ראשון וברכתי עליו, הבטתי על אור הנר וראיתי את בית אבי ואמי, ראיתי את אבי רוקד כדוב לפני הפריץ, וראיתי את עיני אמי המלאות דמעות. לבי נתמלא כאב ופרצתי בבכי כילד קטן ונשבעתי אז בלבי שלמען אבי ואמי אחי ואחיותי בפולניה עלי לעזור לגורג' וואשינגטון לעשות את אמריקה לארץ חופשית, לארץ מקלט לאבי ולאחי הסובלים שם נחת יד הפריץ.

פתאום הרגשתי יד רכה שנגעה על ראשי, נשאתי את עיני והנה הוא, הוא בעצמו ובכבודו עומד עלי, כן הגנרל וואשינגטון בעצמו עומד עלי, והוא שואל למה תבכה חייל? האם קר לך? אדוני הגנרל אמרתי אני בוכה ומתפלל לנצחונך, ואני יודע כי אנחנו ננצח, היום הם חזקים אבל מחר הם יפלו כי הצדק עמנו. אנחנו רוצים להיות חופשיים בארץ הזאת, אנחנו רוצים לבנות פה בית לכל הבורחים מפני הפריצים, לכל הסובלים מעבר לים, הפריצים לא ימשלו פה, הם יפלו ואתה תקום. הגנרל וואשינגטון לחץ את ידי. תודה חייל אמר, וישב לידי על הארץ לפני המנורה.

מה היא המנורה הזו? שאל. סיפרתי לו מבית אבי הבאתי אותה, "יהודי כל העולם מדליקים הלילה נרות של חנוכה, חג הנס הגדול", נר החנוכה הדליק אור בעיני וואשינגטון, והוא קרא בשמחה "יהודי אתה מבני הנביאים, ואתה אומר שאנחנו ננצח". 'כן אדוני' עניתי בבטחון, 'אנחנו ננצח כמו שניצחו המכבים למעננו ולמען כל אלה אשר יבואו אחרינו לבנות פה ארץ חדשה וחיים חדשים'. הגנרל קם ופניו אורו הוא לחץ את ידי ונעלם בחושך.

אמונתי נתקיימה הנצחון של וואשינגטון היה שלם, הארץ שקטה הגנרל שלי היה לנשיא הארץ החדשה, ואני הייתי לאחד מאורחיה. שכחתי מהר את הימים והלילות הנוראים בוואללי פורג', אבל את הלילה הראשון של חנוכה עם גורג' וואשינגטון שמרתי בלבי כחלום יקר, לא סיפרתי הדבר לאיש, כי אמרתי בלבי מי יאמין לדברי.

בטוח הייתי כי כל הדבר נשכח מלב הגנרל הטוב, אבל לא כן היה הוא לא שכח. בלילה הראשון של חנוכה שנת תקל"ח (1777) ישבתי בביתי בניו יורק ברחוב ברום, ונר החנוכה דולק על חלוני. פתאום נשמעה דפיקה על הדלת, פתחתי את הדלת ונדהמתי, הגנרל שלי הנשיא גורג' וואשינגטון עמד בפתח, הוא בכבודו ובעצמו.

"הנה הנר הנפלא נר התקווה של ישראל", קרא בשמחה כאשר ראה את נר החנוכה על החלון, הוא שם את ידו על שכמי ואמר: "הנר הזה ודבריו היפים הדליקו אור בלבי בלילה ההוא, בקרוב תקבל אות כבוד ממשלת ארצות הברית יחד עם כל גיבורי וואללי פורג', בלילה הזה קבל מידי את המזכרת הזאת". הוא תלה על חזי מדליה של זהב ונשק לי על פני, דמעות עמדו בעיני ולא יכולתי לפתוח את פי, הנשיא לחץ את ידי ויצא את הבית.

התעוררתי כמו מתוך חלום נפלא, אז הבטתי על המדליה וראיתי ציור יפה של מנורת חנוכה עם נר ראשון ולמטה כתוב "לאות תודה על אור נר גורג' וואשינגטון". (דבר בעתו)

- א. בערב שבת יזהרו להתפלל מנחה מוקדם [במנין], כדי שהדלקת נרות חנוכה תהיה לאחר שכבר התפלל מנחה. (בא"ח הלכה כ, משנ"ב ס' תרעט' ס"ק ב). ומכל מקום מי שלא הספיק להתפלל מנחה מוקדם, ידליק בביתו נרות חנוכה בזמן ואחר כך ילך להתפלל מנחה במנין בבית הכנסת. (שם במשנ"ב בשעה"צ, וחזו"ע)
- ב. אע"פ שביום חול זמן ההדלקה הוא בצאת הכוכבים, אבל בערב שבת שאי אפשר להדליק בזמן זה, מקדימין להדליק. והתחלת זמן הדלקת הנרות הוא מפלג המנחה. (שו"ע ס' תרעב, רמ"א ס' תרעט). [והשנה תשפ"ו אפשר להדליק החל מהשעה 3:55] ומנהג העולם להדליק נר חנוכה כמה דקות לפני זמן הדלקת נרות של שבת, רק צריך לכתחילה להקפיד שהבעל ידליק תחילה נרות חנוכה, ואחר כך האשה תדליק נרות שבת. (בא"ח הלכה כ, וחזו"ע עמ' קעד קעו').
- ג. מכיון שמדליקין מוקדם לפיכך אם מדליק בנרות צריך שהנרות יהיו גדולים כדי שידלקו עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, ואם מדליק בשמן יתן בה הרבה שמן כדי שידלק כשיעור הזה. (שו"ע תרעב ס"א)
- ד. אם הדליק נרות חנוכה בערב שבת מוקדם וכבו הנרות לפני כניסת שבת, מעיקר הדין אינו צריך לחזור ולהדליק הנרות. (שו"ע תרעג' ס"ב) אולם יש סוברים שצריך לחזור ולהדליקם בלי ברכה. (משנ"ב וכה"ח בשם האחרונים) ולכן אם עדיין לא קיבל שבת ויש עדיין זמן היתר [כ10 דקות לפני השקיעה] יחזור וידליקם, ואם כבר קיבל שבת, וחבירו עדיין לא קיבל שבת יכול לבקש ממנו שידליק לו הנרות שכבו. (משנ"ב וכה"ח בשם הפמ"ג).
- ה. במוצאי שבת בבית הכנסת מדליקים נרות חנוכה ואחר כך מבדילין. כדי לפרסם הנס ברוב עם. (שו"ע תרפא, ובמ"ב) ובבית עושים בהיפך תחילה מבדילין ואחר כך מדליקין נרות חנוכה. (בא"ח וישב כא) ויש שנהגו גם בבית קודם להדליק ואחר כך מבדילין. (רמ"א שם). מי שנוהג בכל השנה להוציא שבת כרבינו תם גם בחנוכה ימתין עד לזמן רבינו תם ואחר כך יעשה הבדלה והדלקה. (חזו"ע).
- ו. כתב הבן איש חי (וישב, כח) בשבת חנוכה יש להרבות בסעודה יותר משאר שבתות השנה, משום פרסום הנס.
- ז. בליל שבת אסור לטלטל את החנוכיה ולהסירה ממקומה אחר שכבתה אלא אם כן התנה עליה מבעוד יום שיהא רשאי לטלטלה אחר שתכבה. (חזו"ע עמ' קפא קפב בהגהות).
- ח. שינויים בתפילות: בערב שבת אין אומרים פרק "במה מדליקין" אלא מיד אומר 'אמר רבי אלעזר'. (שו"ע ער ס"ב). בתפילת ערבית אומרים אחר רצה "יעלה ויבוא" ואם שכח והמשיך ואמר "מודים" אינו חוזר. (שו"ע תכב א) ואומר "על הניסים". ואם לא אמרו וכבר סיים הברכה אינו חוזר. (שו"ע תרפב א).
- ט. בתפילת שחרית אומר "יעלה ויבוא" ואם שכח חוזר. (שו"ע תכב א) ומוסיפין "על הניסים" ואם שכח אינו חוזר. (כנ"ל) אחר חזרת הש"ץ אומרים הלל שלם עם ברכה. (שו"ע תרפג) ולאחריו קדיש תתקבל. (שו"ע תכג א ומשנ"ב שם).
- י. קריאת התורה וההפטרה: מוציאים ג' ספרים בראשון קוראים ששה עולים בפרשת "מקץ". והעולה השישי אינו אומר קדיש, כי עדיין לא נגמר חובת היום. והשביעי קורא בספר השני בפרשת פנחס "וביום השבת - ובראשי חדשיכם" ואומר חצי קדיש. והמפטיר קורא בספר השלישי בקרבנות הנשיאים 'ביום השישי'. ואומר חצי קדיש. [ואם עלו שבעה עולים בספר הראשון, יאמר גם העולה השביעי חצי קדיש. נמצא שיש ג' קדישים].
- יא. ומפטירין "רני ושמחי". והטעם: לפי שבהפטרה זו מוזכר עניין המנורה ונרותיה. ויש בזה "פירסומי ניסא". (לבוש ס"ב). ולכן גם אם טעו והקדימו את הקריאה של חנוכה לקריאה של ראש חודש - יפטירו את ההפטרה של חנוכה, למרות שסיימו את קריאת התורה בשל ראש חודש. (ביא"ה ס' תרפד ס"ג ד"ה אם טעה). ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון מ'השמים כסאי' ו'ממחר חודש' להזכיר את הראש חודש. (קיצור שו"ע חזו"ע עמ' קי).
- יב. תפילת מוסף: תפילת מוסף אומר של ראש חודש ושבת "אתה יצרת" ומוסיף "על הניסים". סיום התפילה כרגיל. אם טעה במוסף והתפלל מוסף של שבת או של ראש חודש בלבד לא יצא. ויחזור ויתפלל מוסף של שבת וראש חודש. (חזו"ע חנוכה). אולם אם התפלל מוסף של שבת וראש חודש, וטעה בחתימה וחתם 'מקדש השבת' בלבד, או אמר 'מקדש ישראל וראשי חדשים' בלבד, כתבו האחרונים שיצא. (שם. ובכה"ח תכה ס"ק כח).

פרפראות בפרשה

וְשִׁבְעַת הַפָּרוֹת הָרָקוֹת וְהָרֵעֶת... וְשִׁבְעַת הַשִּׁבְלִים הָרָקוֹת שִׁדְפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שִׁבְעַת שְׁנֵי רָעֵב

מדוע בא החלום פעמיים בשבלים ובפרות: המפרשים מעירים למה הוצרך החלום לבוא בשתי צורות אחד של שבלים והשני של פרות, ובפרט שענין הרעב והשבע יותר מתחבר לשבלים, ולא לענין פרות. ומבאר רבינו הבן איש חי זצ"ל כי בענין הפרות נרמז ענין נוסף שאותו לא רצה יוסף לגלות לפרעה. והוא כי 'הפרות הטובות' הוא ידיעה על הכסף והזהב שנטל פרעה בשנות הרעב, ושבע פרות הרעות הוא על שבע ימים של זמן יציאת ישראל ממצרים. שביום ראשון של פסח שהוא יום ט"ו בניסן שיצאו בו ישראל ממצרים

נטלו עמהם סך גדול מטוב מצרים, וביום השביעי של פסח לקחו עושר רב שהוא יותר גדול ממש שלקחו ביום ראשון של פסח. כמ"ש חז"ל 'מה שהיה בבתים נטלו במצרים, ומה שהיה בבתי תשורות לקחו על הים', ורובו היה מאותו הכסף וזהב שאסף פרעה באותם שבע שנים הטובות.

וזה פתרון הנוסף שהבין יוסף בחלום פרעה שעלו שבע פרות רעות ובלעו שבע פרות הטובות, ולא נודע כי באו אל קרבנה, כי שבע פרות הטובות הם שבע שנים הטובות, ושבע פרות הרעות רומזים אל שבע ימים של הפסח שהם רעות היו לפרעה ומצרים. ובודאי יוסף הצדיק ע"ה ידע כל זה ברוח הקודש, אך לא רצה לגלות פתרון זה לפרעה, ולכך פתר חלום פרעה ככתוב 'ועל השנות החלום.. פעמים.. וממהר האלוקים לעשותו'. (עוד יוסף חי פרשת בשלח)

וַיִּלְבֹּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיְשִׁים רֶבֶד הַזָּהָב עַל צְוָאָרוֹ..

סוד לבישת בגדי פשתן: לפי פשוטם של דברים פרעה נתן ליוסף כבוד גדול בזה שהלביש אותו 'בגדי שש' כמו שמפרש רש"י "בגדי שש" דבר חשיבות הוא במצרים. ואח"כ הוסיף לו עוד תכשיט 'רביד זהב על צוארו' שהוא תכשיט שמניחים אותו על הצואר וכמו"ש ביחזקאל (טז, יא) 'ורביד על גרונך'.

אולם בספר 'חסד לאברהם' (מעין רביעי, נהר נ"ב) מביא שמצא בכתב יד כתוב בזה הלשון: דע שיש סגולה נפלאה בלבישת בגדי פשתן שהלבוש בגדי פשתן אינו שולט בו עין הרע, ולא שום מיני כישוף. ופרעה השיג בחכמתו סגולת הבגדים אלו, והיה לבוש בגדי פשתן, וע"כ כל החרטומים לא היו יכולים לשלוט בו בכח הכישוף. וגם יוסף השיג סוד זה, ע"כ היה לבוש בגדי שש (פשתן), ופרעה הרשע שם רביד הזהב על צוארו שהוא מבטל כח לבישת בגדי פשתן, עכ"ל. (הביאו הרב חיד"א)

והסיבה שיוסף לא חשש לענין הרביד לפי שעה, כדי להראות לפרעה שלא השיג הסוד. אמנם כשהלך לביתו הפשיט רביד הזהב מעליו, וכל זה כדי להעלים מפרעה הרשע הענין. (באר יעקב צבי)

הִנֵּה שִׁמְעֵתִי כִּי יֵשׁ שִׁפְרָה בְּמִצְרַיִם רְדוּ שִׁמְחָה..

בספר 'אור גנוז' כותב למילה שִׁפְרָה יש ג' פירושים. א- מכר, שם מוכרים תבואה. ב- מלשון שברון. ג- מלשון תקוה. ולזה אמר יעקב אבינו לבניו הנה שמעתי מאבותי שיש שבר ממש במצרים, כי צריכים אנו להיות שם בגלות (מלשון שברון) ולזה אמר "רדו שמה" רמז לגלות מצרים ר"ל שנה שצריכים אנחנו להיות שם. ועוד אמר שיש שבר מלשון סבר פירושו שיש לנו עוד תקוה שנצא משם ברכוש גדול ולזה אמר למה תתראו פי' למה תהיו יראים כי יש לנו עוד סבר ותקוה שנצא משם ברכוש גדול. (אור גנוז)

וַיִּטְבֹּחַ טִבְחֹו וְהִכָּן..

יוסף משריש את ג' המצוות שבת מילה חודש: מבואר במדרש תנחומא (נשא אות כ"ח) שמכאן למדנו שיוסף שמר שבת, אמר רבי יוחנן שבת היתה שנאמר "והכך" ואין "והכך" אלא שבת שנאמר "והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו" אמר לו הקב"ה אתה שמרת את השבת עד שלא נתנה, חייך אני עושה שבן בנך יהיה מקריב בשבת, מנין ממה שקראו בענין 'ביום השביעי נשיא לבני אפרים'. עוד מצינו שיוסף ביקש מהמצרים שיעשו 'ברית מילה' כמבואר ברש"י על הפסוק 'לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו' לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו.

עוד מבואר בגמ' (ראש השנה יא) שבראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, ושם נאמר 'ויגלח' ופירש רש"י משום כבוד המלכות, וביאר החתם סופר שכוונת רש"י שהרי ודאי שקיים יוסף את התורה ואיך גילח בראש השנה אלא שמשום כבוד מלכות מותר כמ"ש בש"ך (יר"ד קצח) שלצורך מצוה מותר על ידי עכו"ם.

נמצא שיוסף גם בהיותו במצרים דקדק במסירות לשמור ג' מצוות אלו שבת מילה חודש. (ראשי תיבות 'שמח'), רמזים על חנוכה: ועל פי זה כותב בספר 'זרע דוד' שבזה ניתן למצוא את הקשר בין ימי החנוכה לפרשת מקץ שברוב השנים נקראת בימי החנוכה, שכידוע שהיוונים גזרו על ג' מצוות אלו שבת מילה חודש לבטל אותם.

ומאידך מצינו אצל יוסף ששמר את ג' מצוות אלו בדביקות ובמסירות. (זרע דוד)

"טִבְחֹו טִבְחֹו וְהִכָּן", אותיות חנוכה, וסמך לסעודות שעושין בחנוכה. ואותיות "וטבח טבח" בגימטריא מ"ד כמו הנרות של חנוכה (שלטי הגבורים על הגהות מרדכי שבת פ"ב עט ע"א, הובא באלהו רבה)

כתב בעל הטורים (פרשת תולדות) על הפסוק "ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות". כנגד יון שגזרו שלא יטבלו כדי למונעם מפריה ורביה, ונעשה להם נס ונזדמן להם מקוה בבית לכל אחד ואחד (מדרש מעשה חנוכה). וזהו "ופרינו בארץ". (בעל הטורים)